

Barnkonsekvensanalys för Matteusskolan – underhåll och evakuering

Om barnkonsekvensanalyser

Barnens bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn

FN:s Barnkonvention blev svensk lag den 1 januari 2020. Enligt artikel 3 i Barnkonventionen ska barnets bästa alltid beaktas vid alla beslut och åtgärder som rör barn. Det gäller för offentliga och privata institutioner, domstolar, myndigheter och lagstiftande organ.

Bästa möjliga beslutet för barn

Barnkonsekvensanalysen ska komma fram till det bästa möjliga beslutet för barn. Detta ska sedan vägas mot andra relevanta intressen.

Vid intressekonflikt – kompenserande åtgärder

Enligt barnkonventionen kan andra intressen behöva prioriteras framför barns bästa. Då kan kompenserande åtgärder vidtas för att minimera negativa effekter för barnet och värna om barnets välfärd.

Sammanfattning

Matteusskolan står inför nödvändiga renoveringar för att säkerställa ändamålsenlig skolmiljö. För att genomföra arbetet krävs tillfälliga evakueringar till Observatorielundens skolas lokaler på Odengatan 63 och Sandåsgatan 2 och paviljongen vid Roslagstull mellan HT27-VT29.

Evakueringarna möjliggör en säker lärmiljö och upprätthåller elevernas rätt till hälsa och utbildning enligt barnkonventionen. Kompensatoriska åtgärder som tydlig information och extra stöd kan minska påverkan på eleverna. Trots vissa utmaningar bedöms evakuering vara den bästa lösningen under renoveringsperioden.

Innehåll

Barnkonsekvensanalys för Långbrodalsskolan	1
Om barnkonsekvensanalyser	1
Sammanfattning	1
1. Bakgrund	2
1.1.1 Sakläget	2
1.1.2 Syfte	2
1.1.3 Metod	2
1.1.4 Vilka barn berörs?	3
1.1.5 Tidigare handlingsalternativ och avväganden	3
2. Inhämtning av information	4
1.1.6 Vad säger lagen?	4
1.1.7 Barnkonventionen	4
1.1.8 Barns åsikter (artikel 12 Barnkonventionen)	5
3. Analys och bedömning	5
4. Prövning och förslag till beslut	6

1. Bakgrund

1.1.1 Sakläget

Matteusskolan är idag en F-9 skola med tre paralleller och anpassad grundskola, vilket innebär en total kapacitet om 882 elever. Skolan hade under höstterminen 2024, 673 inskrivna elever.

SISAB:s planerade underhåll omfattar byte av ventilations- och värmesystem samt ombyggnad av ställverk. Ventilationsbytet medför även byggåtgärder som nya schakt och undertak. Ytskikt renoveras, nya belysningsarmaturer sätts in och två nya teknikrum tillskapas.

Utbildningsförvaltningens del innebär kapacitetsökning av ventilationen för att möjliggöra 32+2 personer per klassrum, samt tillkommande 20 toaletter och en RWC för att uppfylla tillgänglighetskrav. Köket och matsalen byggs om för bättre flöden och förbättrad arbetsmiljö.

Under byggtiden evakueras Matteusskolans elever till Roslagstullsskolans paviljong samt till Observatorielundens skola på Odengatan 63 och Sandåsgatan 2. Roslagstullsskolan erbjuder klassrum, grupprum, administrativa ytor, mottagningskök och matsal. Specialsalar kan nyttjas på Johannes skola. Observatorielundens skola har alla nödvändiga funktioner, förutom idrottshall – därför används idrottshallar på Vasa Real och Gustav Vasa skola.

1.1.2 Syfte

För att säkerställa att barns bästa beaktas i beslutsprocessen har denna barnkonsekvensanalys genomförts, med syfte att identifiera och analysera vilka konsekvenser projektet och evakueringen kan få för barn.

1.1.3 Metod

Barnkonsekvensanalysen har tagits fram med hjälp av Lokalenhetens stödmaterial. Mallen för analysen är baserad på SKR:s stödmaterial för fördjupad bedömning av barnets bästa.

1.1.4 Vilka barn berörs?

De barn som direkt bedöms påverkas är de som vid projektets genomförande går på Matteusskolan, samt blivande elever. Projektet bedöms ha en större påverkan, då barnen under en längre period behöver nyttja andra lokaler.

1.1.5 Tidigare handlingsalternativ och avväganden

Handlingsalternativ 1: Inte genomföra projektet (0-alternativ)

Att inte genomföra projektet skulle innebära att tekniska installationer riskerar att haverera vilket skulle göra skollokalerna obrukbara. Det skulle även tvinga Utbildningsförvaltningen att ordna ersättningslokaler och kan leda till att skolan stängs.

Handlingsalternativ 2: Genomföra projektet utan evakuering

Under den period då ventilationssystemen renoveras kommer den centrala ventilationen att vara avstängd. Detta innebär att det under projektet inte är möjligt att bedriva skolverksamhet i lokalerna.

Handlingsalternativ 3: Genomföra projektet med internevakueringsalternativ

Om verksamheten stannar kvar i byggnaden kommer elever och personal befinna sig på en byggarbetsplats under flera år. En internevakueringsalternativ skulle innebära omfattande störningar som buller, byggttrafik, tillfälliga avbrott i el- och vattenförsörjning samt en inhägnad skolgård.

Handlingsalternativ 4: Genomföra projektet med helevakueringsalternativ

Helevakueringsalternativ möjliggör en snabbare och mer effektiv renovering av Matteusskolan. När byggnaden är tom kan entreprenörerna arbeta parallellt i samtliga delar, vilket förkortar byggtiden och minskar de totala kostnaderna. Med fullständig evakuering tar ett större underhållsprojekt i genomsnitt 1,5–2 år, jämfört med upp till 5–6 år vid etappvis renovering med internevakueringsalternativ. Kortare byggtid kan både innebära lägre kostnader, och mindre påverkan på elever och personal.

Evakueringsalternativ

Projektet med underhåll och verksamhetsanpassning av Matteusskolan inleddes 2016, men har flyttats fram i tid flera gånger på grund av brist på evakueringslösning.

Tidigare har paviljongerna vid Roslagstull och Rödabergsskolan utretts. Roslagstull har klassrum, matsal, mottagningskök och administrativa ytor samt plats för cirka åtta grupper. Den lämpar sig främst för yngre elever (F–6), då specialsalar saknas men kan nås på Johannes skola, cirka 500 meter bort. Rödabergsskolans paviljong har endast klassrum och grupprum, och specialsalar i den intilliggande skolan har inte tillräcklig kapacitet för en helevakueringsalternativ.

Även Sveaplans gymnasium, i kombination med Roslagstull, utreddes som möjlig evakueringslösning för Matteusskolan och andra skolor. Utredningen slutfördes dock aldrig, eftersom Norra innerstadens stadsdelsförvaltning visade intresse för att omvandla byggnaden till kontor. Stadsledningskontoret tilldelade då fastigheten till stadsdelsförvaltningen, eftersom utbildningsförvaltningens behov var tillfälligt. Efter detta beslut har utbildningsförvaltningen behövt se över andra alternativ.

Bedömning

Mot bakgrund av evakueringsbehov och minskat elevunderlag beslutade utbildningsnämnden den 22 maj 2025 att avveckla Observatorielundens skola och använda dess permanenta lokaler för evakuering. Lokaler med tidsbegränsat bygglov kommer att fasas ut.

Då Observatorielunden inte rymmer hela Matteusskolans verksamhet används även paviljongen vid Roslagstull. Planen är att årskurs F–4 evakueras till Roslagstull, med specialsalar som slöjd och idrott tillgängliga på Johannes skola. Årskurs 5–9 samt anpassad grundskola evakueras till Observatorielundens skola, där alla funktioner finns utom idrottshall. Idrottsundervisning kommer därför att ske på Gustav Vasa skola och Vasa Real.

2. Inhämtning av information

1.1.6 Vad säger lagen?

Kommuner och skolhuvudmän ansvarar enligt svensk lag för att skolbyggnader är säkra och ändamålsenliga för undervisning. Vid större renoveringar kan evakuering bli nödvändig för att upprätthålla en trygg arbetsmiljö, i enlighet med arbetsmiljölagen och Barnkonventionen. Skollagen (5 kap. 3 §) slår fast att elever har rätt till utbildning i en trygg och säker miljö, och undervisningen ska vara likvärdig under evakueringen utan diskriminering.

Vid skolplacering ska kommunen i första hand beakta vårdnadshavares önskemål och i andra hand närhet till hemmet. Vid evakuering kan närhetsprincipen tillfälligt frångås för att säkerställa en god skolmiljö. Kommunen ansvarar för att utbildningen fortsätter enligt läroplanen, och vid längre avstånd kan skolskjuts behöva erbjudas.

1.1.7 Barnkonventionen

I denna prövning har det övervägts vilka artiklar, utöver de fyra grundprinciperna (artikel 3, 6, 12, 2), som alltid ska beaktas, som är relevanta inför beslutet att renovera och evakuerar Matteusskolan. Utbildningsförvaltningen har identifierat följande artiklar som viktiga att beakta:

- **Artikel 3:** Barnets bästa ska alltid beaktas i beslut som berör barn.
- **Artikel 6:** Rätt till liv, överlevnad och utveckling.
- **Artikel 12:** Rätt till delaktighet och att få sina åsikter hörda.
- **Artikel 2:** Förbud mot diskriminering.
- **Artikel 19:** Barn ska skyddas mot all form av skada.
- **Artikel 23:** Barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt liv.
- **Artikel 24:** Barns rätt till bästa möjliga hälsa.
- **Artikel 28:** Barns rätt till utbildning.
- **Artikel 29:** Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas till sin fulla potential.
- **Artikel 31:** Barns rätt till lek, vila och fritid.
- **Artikel 17:** Barns rätt till information.
- **Artikel 16:** Barns rätt till privat- och familjeliv.

Vid en evakuering är det viktigt att beakta barns rättigheter enligt Barnkonventionen. Alla barn ska garanteras en trygg och säker utbildning, och deras bästa ska beaktas vid planeringen. Barn har rätt att uttrycka sina åsikter om sin situation, och särskilda behov ska beaktas för att säkerställa rätt stöd och anpassningar under den tillfälliga placeringen. Evakueringen ska inte hindra barnens rätt till utveckling och likvärdig utbildning. Barns rätt till lek och fritid ska också tillgodoses. Även själva beslutet att genomföra en omfattande renovering grundar sig i barns rättigheter enligt Barnkonventionen. För att långsiktigt säkra en god och hälsosam skolmiljö krävs funktionella och ändamålsenliga lokaler.

1.1.8 Barns åsikter (artikel 12 Barnkonventionen)

Enligt artikel 12 i Barnkonventionen har barn rätt att uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem, utifrån ålder och mognad. Eleverna har hittills inte involverats genom dialog inför beslutet om evakuering. Det finns dock en ambition att stärka barns delaktighet i den fortsatta processen. Vid ett genomförandebeslut planeras därför flera åtgärder för att ta tillvara elevernas perspektiv.

Skolan kommer att:

- Löpande informera eleverna om projektet.
- Genomföra olika aktiviteter och dialoger för att ge elever möjlighet att uttrycka sina synpunkter.
- Inkludera elevernas perspektiv i den risk- och konsekvensanalys som tas fram inför flytten.

3. Analys och bedömning

Barnkonventionens artikel 24 betonar barns rätt till bästa möjliga hälsa, vilket gör det nödvändigt att genomföra de underhållsåtgärder och verksamhetsanpassningar som krävs på Matteusskolan. För att värna barns hälsa (artikel 24), skydda dem från skada (artikel 19), samt säkra en god lärmiljö (artikel 28 och 29), är tillfälliga evakueringslokaler nödvändiga. Placeringen i ersättningslokaler – Roslagstullskolan för åk F-4 och Observatorielundens skola för åk 5-9 och anpassad grundskola – möjliggör att undervisningen kan fortgå utan att barnens rättigheter åsidosätts.

Positiva konsekvenser:

- Skolan får tillgång till ändamålsenliga evakueringslokaler i närområdet, med korta avstånd från ordinarie skola: Roslagstullskolan ligger endast 200 meter bort och Observatorielunden cirka 1 500 meter. Detta kan underlätta både logistik och bidra till mer trygghet för elever och personal, jämfört med stora avstånd.
- Underhållet kan genomföras på cirka 2 år vid helevakuering, vilket är betydligt snabbare än de 5–6 år som internevakueringsnormalt tar. Detta innebär snabbare återgång till ordinarie lokaler och minskad störning för verksamheten.
- Eleverna får fortsatt undervisning, fritids- och klubbverksamhet i lokaler med tillhörande skolgårdar, vilket gör alternativet positivt utifrån barnkonventionens artikel 31.
- Klasserna kan hållas intakta med sin ordinarie personal, vilket främjar kontinuitet i undervisningen och stabilitet för eleverna.
- Långsiktigt säkras ändamålsenliga lokaler på Matteusskolan

Negativa konsekvenser:

- Skolans attraktivitet kan tillfälligt påverkas inför och under evakueringen, vilket i sin tur kan påverka elevval och antagning.
- Skolvägar påverkas för elever och vårdnadshavare. Vissa familjer får längre resväg, och vägar som Odengatan och Sveavägen kan upplevas som trafiktäta och otrygga barriärer.
- Elever på Roslagstullskolan behöver förflytta sig till Johannes skola för specialsalar, och elever på Observatorielundens skola till Vasa Real och Gustav Vasa skola för idrott vilket kan skapa logistiska utmaningar.
- Den nya miljön, förändrade rutiner och mötet med nya vuxna kan kortsiktigt påverka elevers trygghet och trivsel, särskilt för barn med behov av stabilitet.

- Evakueringen kan leda till avbrott eller omställningar i undervisningen, till exempel vid förändringar i personal eller resurser, vilket riskerar att påverka kontinuiteten.
- Syskon i olika åldrar kan placeras i olika lokaler, vilket kan påverka familjers logistik och barns känsla av trygghet.

Kompensatoriska åtgärder

För att minska riskerna vid evakueringen till en andra lokaler kan ett antal kompensatoriska åtgärder vidtas. Ett tydligt informationsflöde till både elever och vårdnadshavare är viktigt för att skapa trygghet och förutsägbarhet. Detta kan göras genom att informera elever och vårdnadshavare i god tid, samt att ge eleverna möjlighet att besöka evakueringslokalerna i förväg för att bekanta sig med miljön. För elever med särskilda behov kan extra stöd erbjudas för att underlätta förändringen. För att säkerställa undervisningens kvalitet ska läroplanen och timplanen följas och lärarna fortsätta med samma mål och metoder. Sociala aktiviteter kan främja nya relationer och stödja elever som har svårt med förändringar.

Att skapa delaktighet är också en viktig åtgärd. Eleverna bör ges möjlighet att uttrycka sina åsikter kring lösningen, till exempel genom elevråd eller klassdiskussioner, vilket ökar känslan av kontroll och inflytande enligt barnkonventionens artikel 12. Det bör också finnas möjlighet för att elever och personal kan ge återkoppling under perioden, så att eventuella problem snabbt kan åtgärdas.

Elever som placeras i Roslagstullspaviljongen kommer att ha slöjd- och idrottsundervisning på Johannes skola. Elever i Observatorielundens lokaler får sin idrottsundervisning på Gustav Vasa skola och Vasa Real.

För att säkerställa trygghet vid förflyttningar är det viktigt med vuxennärvaro under transporter till och från specialsalar. För att undvika stress och underlätta logistiken bör schemat anpassas med tydliga tidsmarginaler, även i anslutning till måltider.

Sammanfattningsvis kan en god planering och rätt stödåtgärder skapa en trygg och likvärdig skolgång för eleverna under evakueringen.

4. Prövning och förslag till beslut

Matteusskolans lokaler har flera brister som påverkar elevernas arbetsmiljö och hälsa. För att uppfylla gällande myndighetskrav samt säkerställa att skolan långsiktigt kan erbjuda en ändamålsenlig lärmiljö krävs omfattande renoveringsåtgärder. Byggåtgärderna bedöms medföra så pass stora störningar att undervisning inte kan bedrivas i skolans lokaler under produktionstiden. För att garantera elevernas rätt till en ändamålsenlig skolgång föreslås därför en fullständig evakuering av verksamheten under renoveringsperioden.

Följande evakueringslösning föreslås:

- **Årskurs F–4** evakueras till paviljongen vid Roslagstull, cirka 200 meter från ordinarie skola.

- **Årskurs 5–9** samt den anpassade grundskolan evakueras till Observatorielundens skolas lokaler på Odengatan 63 och Sandåsgatan 2.

I denna analys har barns bästa, i enlighet med artikel 3 i Barnkonventionen, beaktats. Förslaget syftar till att minimera negativ påverkan på elevernas skolgång och samtidigt möjliggöra en snabb och effektiv renovering av skolan.

Förvaltningen föreslår att renoveringen av Matteusskolan och den föreslagna evakueringen genomförs enligt ovanstående plan.